

หัวข้อวิจัย การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบท
การจัดการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนระดับอาชีวศึกษา

ผู้ดำเนินการวิจัย จิราพร กัลยาวงษ์

ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์

ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่

ปรึกษาร่วม

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการเรียนการ
สอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปี พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ใน
บริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา 2) ศึกษา
ความคาดหวังของครูและการรับรู้ของนักเรียนตามความ
คาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการ
สอนระดับอาชีวศึกษา และ 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดจาก
ปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับ
อาชีวศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการ
จัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และ การตอบ
แบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 44
คน และนักเรียนจำนวน 92 คน จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 4 แห่ง ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามครู และแบบสอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ความหลากหลายของปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสิ่งแวดล้อม สื่อ ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติ และ ด้านภาษาสัญลักษณ์ โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การบอกขั้นตอนกิจกรรม การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย และการใช้คำพูดที่มีหางเสียงครับ/ค่ะ

2) นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การแจ้งวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าต้องเรียนอะไรบ้าง การใช้เครื่องหมายถูกผิดเพื่อให้นักเรียนรู้ว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิดการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่าง

เป็นระเบียบเพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อย การใช้ความ
เข้มงวดกวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และการพูด
ชมเชยเพื่อเสริมแรงให้กับนักเรียน

3) หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงด้านบวก
คือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ที่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น ทำให้มีโอกาส
คิดด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการสะท้อนผลการเรียนรู้ ต้อง
เข้าเรียนและตั้งใจเรียนถึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากการ
ทดสอบทุกครั้งหลังสอน สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความ
เป็นการรับรู้จากการใช้สื่อวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ต้องเข้าเรียน
ให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา และรู้สึก
อบอุ่นเป็นกันเองเป็นการรับรู้จากการจับ ตะ สัมผัสกาย
นักเรียน และหลักสูตรแฝงด้านลบคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ที่ไม่
ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น รู้สึกแย่เพราะทำให้ผลงานสกปรกดูไม่
ดีเป็นการรับรู้จากการขีดฆ่าแก้ไขผลงานนักเรียน ค่านิยมด้าน
วัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมใน
ห้อง รู้สึกเหนื่อยเพราะเรียนเนื้อหามากเกินไปเป็นการรับรู้จาก
การสอนเกินเนื้อหาที่กำหนด และ รู้สึกกดดัน เครียดกลัวจะทำ
ให้ครูผิดหวังเป็นการรับรู้จากคำพูดที่เป็นความคาดหวังของครู

Research Title A Study on Hidden Curriculum
Phenomena in the Context of
Learning Management in a Vocational Education
Classroom

Researcher Jiraporn Kunlayawong

Research Consultants Asst.Prof.Dr. Poosit

Boontongtherng Major Advisor

Asst.Prof.Dr. Prasopsuk Rittidet

Co-advisor

Organization Faculty of Education

Program

in Curriculum and Instruction

Rajabhat Maha Sarakham University

Year 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management in a vocational education classroom, 2) study teacher expectations and student perceptions according to the teacher expectations from phenomena in the context of learning management in a vocational education classroom, and 3) study a hidden curriculum occurred from phenomena in the context of learning management in a vocational classroom. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview, and questionnaire responses. The informants included 44 teachers and 92 students from 4 colleges of vocational education under the commission of vocational education, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis form, a teacher observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings were as follows:

1. There were 5 areas of a phenomena diversity in the context of learning management in a vocational education classroom: instructional activities; measurement and evaluation; environment, media and resources for learning; operation pattern; and symbolic language. The phenomena and the highest probability percentage of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were; activity stage instruction, assignment submission date; organized materials and equipment keeping, polite dressing, and usage of a “yes” word in speaking.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectations. The highest perceptions of teacher expectations in each area included: objective instruction, usage of a right/wrong sign for informing a correct/incorrect answer, organized materials and equipment keeping for order, usage of strict measures for building classroom disciplines, and praising for student reinforcement.

3. Hidden curriculum consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum – what the student

perceived results in a good performance, these were: having an opportunity for self thinking perceived from learning reflection, classroom attendance and attentiveness for passing the examination perceived from each test feedback, valuing of classroom materials perceived from using rural materials and media, on – time learning perceived from teacher on – time teacher, and feeling of warmth and friendliness perceived from student physical toughing and contact. And for a negative hidden curriculum – what the student perceived does not result in a good performance, these were: feeling of upsetting because of dirty and disorganized work pieces perceived from crossing and revising work assignment, material valuing perceived from built-in air conditioning / electric fans in the classroom, feeling of boredom or exhaustion due to exceeded learning content perceived from teaching content over the curriculum assigned, and feeling of pressure, stress and being afraid of making teacher disappointment perceived from the teacher usage of expectation words.